

KULKOM1001

Hjemmeeksamen

V2023

Eksamensoppgave

- Du får oppgitt fire oppgaver, hvorav to må besvares. De to oppgavene som skal besvares, vil vektas likt. Begge oppgavene må bestås.
- Besvarelsene skal i hovedsak være forankret i KULKOM1001-pensum. Det er mulig å trekke inn eksempler som ikke er fra pensum, men drøftingen av disse må være forankret i pensum.
- Det er viktig at du referer korrekt til pensumlitteratur og som regel også bruker sidetall, enten du referer til poenger fra pensum eller siterer. Sitater fra pensum bør som regel følges opp med forklaringer i egne ord på hvordan sitatene skal forstås.
- Selv om hver av de fire oppgavene er utformet med utspring i én av de fire disiplinene, kan man i besvarelsen benytte hele pensum.
- Oppgavene skal være på mellom 3000 og 4000 ord samlet sett. (Forside, sammendragene, litteraturliste og eventuelle vedlegg regnes ikke med).
- Hver av de to oppgavebesvarelsene skal ha et sammendrag på 5-10 linjer foran hver besvarelse.
- Oppgavebesvarelsene skal ha én felles forside.
- Bruk 12 punkts skriftstørrelse og linjeavstand 1 1/2. Sett inn sidetall i oppgaven.
- Alle besvarelser blir kontrollert for plagiat.
- Besvarelsen lastes opp i PDF - format i Inspira innen fristen.
- Litteraturlisten kan presenteres samlet for de to oppgavene. Den skal avsluttes med setningen "Alle kilder som er brukt i denne oppgaven er oppgitt"
- Hjemmeeksamen er ditt eget, selvstendige arbeid – og et resultat av egen læring og arbeidsinnsats.

På forsiden av besvarelsen skal følgende informasjon stå:

- Emnekode og emnenavn.
- Innleveringsdato.
- Kandidatnummer (navn skal ikke være med i besvarelsen noe sted).

Psykologi

Drøft hvordan mennesker (individuell og som grupper) påvirker hverandre med referanse til pensumlitteratur om lydighet og konformitet. Diskuter dette også opp mot ulike syn på kultur og kontekst i psykologien. Gjør aktiv bruk av minst to tekster fra pensum.

Sensorveiledning:

Her er det naturlig for studentene å ta utgangspunkt i "klassiske" studier i sosialpsykologi (i Crisp & Turner, 2020) bl.a. om konformitet og lydighet, og viser en drøfting av denne litteraturen. Her kan de også velge å trekke inn konsekvenser av sosiale identiteter og kategorisering (f.eks. Brewer). Videre må de drøfte slik forskning opp mot *ulike* syn på kultur og kontekst i psykologien. Her er det nærliggende at de diskuterer retninger innen psykologien som kulturpsykologien (og/eller samfunnspsykologien) og drøfte hvordan slike retninger innen psykologien posisjonerer mennesket i kontekst, i motsetning til mer mainstream psykologiske tilnærminger. De kan også vise ulike posisjoner på kultur og kontekst innad i kulturpsykologien for eksempel (f.eks. Heine på den ene siden; Urwin et al., på den andre). Relevante tekster her er blant annet Heine, 2020; Shweder; Reyes, Cruz & Sonn, 2011 og Urwin et al. Det kan trekke opp om studenter viser til pensumtekster som problematiserer kulturbegrepet på ulike måter (f.eks. Heine, 2020; Reyes Cruz & Sonn, 2011; Urwin et al.) eller legger vekt på språkets eller diskursenes rolle i sosial påvirkning (f.eks. Brooks & Kempe, 2012; Condor, 2006).

Siden pensum byr på mange ulike perspektiver som kan brukes til å besvare oppgaven, forventes det ikke at de klarer å dekke dem alle. Det viktigste kjennetegnet på en god besvarelse er at den, som oppgaven legger opp til, har en drøftende tilnærming til oppgavespørsmålet. Sterke besvarelser klarer å trekke linjer på tvers av flere, ulike pensumtekstene.

Sosialantropologi

Diskuter hvordan ulike former for forbruk kan knyttes til sosial og/eller kulturell identitet. Bruk minst to empiriske eksempler fra pensum.

Sensorveiledning:

Besvarelsen må vise en forståelse av hva forbruk er, sett i sammenheng med sosial og/eller kulturell identitet. Diskusjonen kan gjøres eksplisitt med referanse til teori, men må også vise hvordan forbruk og sosiale relasjoner og/eller kulturelle forhold henger sammen, ved bruk av empiriske eksempler fra pensum.

Begrepet «forbruk» favner mer enn konsum, og tar opp i seg at noe brukes (opp), deles og skaper relasjoner (det sosiale). Gode besvarelser viser silke dynamikker utover en ren markeds kontekst, også kulturelle forhold. Et anvendbart teoretisk perspektiv på betydning av sosiokulturell kontekst gjøres særlig godt rede for i Nielsen og Wilhite om markedsføring og kulturell kontekst («The rise and fall of the 'people's car': middle-class aspirations, status and mobile symbolism in 'New India'»).

De kan videre knytte diskusjonen an til artikkelen til Birgit Meyer om forsøk på å regulere forbruk gjennom vekkelsesbevegelse (“Commodities and the Power of Prayer: Pentecostalist Attitudes Towards Consumption in Contemporary Ghana”) og Daniel Millers kapittel om klesdrakt og identitet i et krysskulturelt perspektiv (“Why clothing is not superficial”).

Artikkelen om kropp og media i Fiji (Becker: «Television, Disordered Eating, and Young Women in Fiji: Negotiating Body Image and Identity during Rapid Social Change») kan også trekkes inn her som et godt eksempel på betydningen av kulturelle forbrukspraksiser og sosiale relasjoner.

Gode besvarelser knytter an til perspektiver på materialitet, klasse og status og/eller til markedsføring og medier. Sosial og/eller kulturell identitet favner slektskap og opplevde, vedvarende forpliktelser, ikke bare mer Bourdieu-aktige selvpresentasjoner. Her kan artiklene om hytter og slekt (Lien og Abram: «Hvem skal arve hytta?: Slektskapsprosesser, familierelasjoner og 'avslekting'») være relevant – og til og med Båtsfjord og multer (Lien: «Nytte, normer og forståelse. En god historie på jakt etter spørsmål»).

Sosiologi:

Redegjør og drøft: Hva er en diskurs? Hvordan kan diskursanalyse gi kunnskap om et fenomen?

Sensorveiledning sosiologi

Studenten har hatt en egne forelesninger om diskurs. Her er pensum:

- Johannessen et.al. kapittel 3: «Diskurs»
- Grue: «Folkekjære funksjonshemmede? Ideologiske premisser for Ingen grenser». Kapittel 4 i rapporten «Stort felt – liten dekning»
- Grue, *Kroppsspråk*, særlig innledning og kapittel 3
- Svennevig, særlig kapittel 1 og 2

Johannessen et.al. gir en oversiktlig diskusjon av diskurs og diskursanalyse, inkludert definisjoner av sentrale begreper og forslag til spørsmål man kan stille hvis man utfører en diskursanalyse. «Diskurs» blir definert som «en kollektiv forståelsesramme (s. 58), og det vektlegges at en diskursanalyse er «en kritisk analyse av etablerte tenke-, skrive- og snakkemåter» (s. 51). Et tema som diskuteres i kapitelet er kjønn, blant annet hvordan kjønn forstås innenfor en medisinsk diskurs og hvordan kjønn fremstilles i en tv-serie («Født i feil kropp»).

Grues tekst er en diskursanalyse av hvordan funksjonshemming fremstilles i TV-serien «Ingen grenser». «En sentral tese i dette kapittelet er at *Ingen grenser* bibringer positive og helhetlige fremstillinger av funksjonshemmede, men at disse fremstillingene muliggjøres av og videreformidler sterke forestillinger om funksjonshemming som et individuelt problem som fordrer individuelle løsninger" (s. 69). Grue diskuterer blant annet hvordan en «rehabiliteringsdiskurs» og en «psykosomatisk diskurs» bidrar til dette.

I Grues *Kroppsspråk* gis mer informasjon om hvordan for eksempel funksjonshemming historisk sett har vært favnet av ulike diskurser (medisinsk, sosial/sosio-politisk). Gode besvarelser vil løfte frem at *ett* fenomen kan favnes av *mange* diskurser – og at diskursens objekt både formes av og former diskursen.

I Svennevig drøftes flere av komponentene i diskurser – kontekst, ulike språk tegn, osv. – samt språkets funksjoner. Mange av disse aspektene er relevante. Gode besvarelser vil vise forståelse for at diskurser har empiriske, påviselige nedslag – de fremkommer i bestemte valg av ord, fraser, språklige virkemidler osv.

Medievitenskap:

Sosiale medier blir brukt stadig mer i politiske valgkamper. Redegjør for og drøft mulige problematiske sider ved slik bruk.

Sensorveiledning

Temaet er drøftet i kapittel 6 i pensumboken *Bak skjermen. Internett og plattformenes makt* og har vært tema for en forelesning med eksempler fra Norge og USA. Problematikken kan drøftes med referanse til demokrati og personvern.

Middels oppgaver vil ha med en del om dette uten at man er veldig konkret eller systematisk i fremstillingen.

Gode oppgaver vil ha hyppige (side-)referanser fra pensum og utenfor pensum, og vil presentere problematikken på en ryddig og systematisk måte med eksempler.

Dårlig oppgaver vil ha med mye generelt om sosiale medier og politikk uten å komme særlig nær problematikken det spørres om og heller ikke med konkrete referanser